

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
(повне найменування вищого навчального закладу)

ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
(назва інституту, факультету, відділення)

Кафедра соціальної роботи

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи, аналіз та презентація результатів наукових досліджень
(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	третій
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	052 політологія

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «**Методи, аналіз та презентація результатів наукових досліджень**» для аспірантів за спеціальністю 052 Політологія.

Розробники: доктор політичних наук, професор кафедри соціальної роботи Дунаєва Л.М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи
Протокол № 1 від «27» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

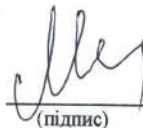
_____ (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією ФПСР

Протокол від «02» вересня 2020 р. № 1

« » 20 р.

Голова

(підпис)

Кременчуцька М.К.
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>вечірня форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 3 ІНДЗ* – _____ (вид завдання)	Галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки (шифр і назва) Спеціальність 052 Політологія (код і назва) Рівень вищої освіти: третій	Нормативна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		22 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		18 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	год.
		у т.ч. ІНДЗ*: - год.	
Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна мета дисципліни, що вивчається - навчити аспірантів адекватно розуміти політичні та політологічні тексти, допомогти їм здійснювати концептуалізацію в рамках їх майбутньої професійної діяльності, аналізувати особливості понятійного апарату, використовуваного політиками і політологами різних країн і напрямків, порівнювати різні типи політичних дискурсів, вибрати найбільш оптимальні з точки зору професійних завдань способи використання понятійного апарату політики і політичної науки.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ІК: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі політології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК:

ЗК 04. Лідерство та автономність під час реалізації інноваційних проектів, презентації результатів науково-дослідної діяльності.

ЗК 05. Здатність до системного творчого мислення та конструювання власних дослідницьких систем та моделей на основі новітніх ідей гуманітарних наук та методологій.

ЗК 06. Здатність до планування, розробки й реалізації власної стратегії науково-дослідної діяльності на основі кваліфікованого критичного осмислення існуючих наукових даних.

СК:

СК 03. Здатність розробляти систему методів наукового дослідження, його стандартні й спеціальні процедури, критично аналізувати, відбирати, засвоювати та використовувати програми кількісного і якісного політичного дослідження із застосуванням політологічних та соціологічних методів дослідження.

СК 04. Здатність розробляти комплексний підхід до дослідження глобальних економічних і соціально-політичних тенденцій, поточних явищ і процесів політичного життя країни, міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК 06. Здатність проводити власне наукове дослідження, результати якого матимуть наукову новизну, теоретичне та практичне значення для розв'язання комплексних проблем у галузі політичних наук, у тому числі уможливають застосування методів проведеного аналізу для інших досліджень.

СК 07. Здатність використовувати отримані знання у практичній роботі, у тому числі при розробці ефективних технологій політичних компаній, рекламних акцій, зустрічей з громадськістю, у процесі перемовин.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

ПРЗ 07. Знати основні способи використання статистичного аналізу результатів дослідження, створення електронних баз даних, сучасні технології пошуку, обробки, зберігання, обміну та використання інформації.

ПРЗ 08. Знати основні методи аналізу та презентації результатів наукових досліджень.

ПРЗ 09. Знати основні засоби та прийоми оцінювання різноманітних інформаційних джерел для проведення наукових досліджень.

ПРУ 01. Уміти застосовувати універсальні навички дослідника, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій, розробки, організації та управління науковими проектами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації (академічні наукові публікації, семінари, конференції), в засобах масової інформації та в публічній сфері у національному та міжнародному контексті.

ПРУ 03. Уміти конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.

ПРУ 06. Уміти виступати публічно за фаховими темами українською та іноземною мовами, а також виступати з презентаціями та доповідями під час наукових та практичних заходів.

ПРК 02. Професійно презентувати результати своїх досліджень у письмові та усній формах: під час наукових конференцій, семінарів, у наукових статтях у фахових виданнях.

ПРК 03. Володіти техніками встановлення професійних контактів та методами ділового спілкування в інтернаціональному середовищі, використовуючи особливості ділової культури зарубіжних країн.

ПРА 01. Уміння самостійно проводити наукові дослідження, формулювати висновки, пропозиції та приймати рішення.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічна основа наукових досліджень.

Тема 1. Наука як система знань.

Наукознавство як система знань. Класифікація наук. Основні риси працівника науки.

Тема 2. Організація науково-дослідної роботи

Організаційна структура науки. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. Науково-дослідна робота аспірантів.

Тема 3. Основи методології науково-дослідної діяльності

Поняття методології та методики наукових досліджень. Методологія теоретичних досліджень. Основи методології досліджень емпіричного рівня. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.

Тема 4. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика

Поняття наукового методу та його основні риси. Система методів дослідження. Загальнонаукові методи. Конкретно-наукові та спеціальні методи.

Тема 5. Поетапна підготовка та структура дисертаційного дослідження

Вступ. Постановка проблеми. Відмінність соціальної і наукової проблеми. Вибір теми дослідження. Постановка мети і завдань дослідження. Рамки і обмеження дослідження. Практична значимість політичного дослідження.

Тема 6. Стратегія проведення політичного дослідження.

Проведення емпіричного дослідження. Основні поняття. Теорія, методи, дані. Де брати і як вибирати. «Теоретичні» та «емпіричні» дослідження. Значимість теорії: перевірка або побудова. Вибір методу: якісні і кількісні методи. Описові дослідження. Case study. Порівняльні дослідження. Прикладні дослідження.

Змістовний модуль 2. Аналіз результатів досліджень.

Тема 7. Узагальнення та оцінка результатів досліджень.

Емпіричні бази даних і робота з ними. Огляд основних баз даних. Державна служба статистики. Світовий банк. ООН. Основні рейтинги та індекси. Пошук даних і складання робочих файлів. Підготовка інформації для роботи.

Обробка первинних даних. Проблема спотворення інформації і втрати даних. Первинні і вторинні дані: в чому різниця? Вторинні джерела. Бази даних, моніторинги, статистичні архіви, рейтинги / індекси. Обробка вторинних даних. Первинні дані. Індивідуальні та колективні стратегії збору. Доступ до поля.

Визначення понять «дискурс», «політичний дискурс». Дискурсивний аналіз. Національні школи дискурсивного аналізу.

Орієнтація наукового дослідження на вирішення політичних проблем в критичному дискурс-аналізі. Методики аналізу текстової інформації. Текст як основна форма подання інформації. Політичний текст. Мова як інструмент політичної влади. Політична коректність.

Тема 8. Моделювання в політичній науці

Моделювання як категорія пізнання. Модель і моделювання. Моделювання і системність у вивченні політики. Види моделювання. Моделювання політичного і переговорного процесів.

Змістовний модуль 3. Презентація наукових досліджень.

Тема 9. Основні вимоги до оформлення науково-дослідницьких робіт

Вступ. Загальні і специфічні принципи структурування політичних текстів. Академічні вимоги до дисертацій (кваліфікаційних текстів). Анотація. Структура вступу. Постановка проблеми й актуалізація. Ступінь розробленості проблеми, аналіз досліджень. Формулювання мети і завдань. Об'єкт і предмет дослідження. Теоретико-методологічні засади. Формулювання наукової новизни. Основні розділи. Структура, форма, зміст і порядок наукового дослідження. Різні стратегії побудови тексту. Індуктивна та дедуктивна форми. Висновки. Висновки/результати дисертаційного дослідження. Практичні та теоретичні складові висновків. Оформлення списку використаних джерел.

Тема 10. Публікація та презентація результатів дослідження.

Аналітична записка. Аналітичний звіт. Електоральні дослідження. Policy memo. Публіцистична стаття. Політичний блог. «Стратегії розвитку».

Стаття в журналі. Глава в книзі. Монографія. Рецензія. Науковий доповідь. Дисертація як особливий науковий жанр, її завдання, формальні і змістовні вимоги.

Грантові програми та їх специфіка. Класифікація грантодавців. Українські, міжнародні гранти. Конкурси на отримання дослідницьких грантів. Спільні наукові проекти. Напрямки досліджень. Особливості оформлення запитів/заявок. Форми заявок. Формування і оформлення ідеї. Наукові стипендії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Вечірня форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п / с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічна основа наукових досліджень.										
Тема 1. Наука як система знань.	10	2			8					
Тема 2. Організація науково-дослідної роботи	12	2	2		8					
Тема 3. Основи методології науково-дослідної діяльності	12	2	2		8					
Тема 4. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика	12	2	2		8					
Тема 5. Поетапна підготовка та структура дисертаційного дослідження	12	2	2		8					
Тема 6. Стратегія проведення політичного дослідження.	12	2	2		8					
Разом за змістовим модулем 1	70	12	10		48					
Змістовий модуль 2. Аналіз результатів досліджень.										
Тема 7. Узагальнення та оцінка результатів досліджень.	12	2	2		8					
Тема 8. Моделювання в політичній науці	12	2	2		8					
Разом за змістовим модулем 2	24	4	4		16					
Змістовий модуль 3. Презентація наукових досліджень.										
Тема 9. Основні вимоги до оформлення науково-дослідницьких робіт	12	2	2		8					
Тема 10. Публікація та презентація результатів дослідження.	14	4	2		8					
Разом за змістовим модулем 3	26	6	4		16					
ІНДЗ*										
Усього годин	120	22	18		80					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2. Організація науково-дослідної роботи	2
2	Тема 3. Основи методології науково-дослідної діяльності	2
3	Тема 4. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика	2
4	Тема 5. Поетапна підготовка та структура дисертаційного дослідження	2
5	Тема 6. Стратегія проведення політичного дослідження.	2
6	Тема 7. Узагальнення та оцінка результатів досліджень.	2
7	Тема 8. Моделювання в політичній науці	2
8	Тема 9. Основні вимоги до оформлення науково-дослідницьких робіт	2
9	Тема 10. Публікація та презентація результатів дослідження.	2
...		18

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Предмет політичної науки	4
2	Методологія дослідження у політичній науці	4
3	Типи досліджень у політичній науці	4
4	Національні школи політичної науки	4
5	Нові тенденції в розвитку міжнародних відносин і світового політичного процесу.	4
6	Політичні аспекти глобальних проблем сучасності.	4
7	Підготовка і прийняття державно-політичних рішень	4
8	Політична участь як показник якості політичного режиму	4
9	Паблік рілейшнз (ПР) у політичній сфері	4
10	Систематизація і оброблення інформації	4
11	Прикладний політичний аналіз	4
12	Політичне прогнозування	4
13	Політичне моделювання	4
14	Методи емпіричних досліджень	4
15	Кількісні та якісні показники якості виконаного дослідження.	4
16	Методи обробки інформації.	6
17	Провідні технології та методи досліджень	4

18	Правила оформлення дисертації.	4
19	Публічний захист дисертаційного дослідження.	6
	Разом	80

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Написання примірника оформлення дисертації. Запит наукової дослідної роботи/гранту.

8. Методи навчання

1. Лекція (пояснення, розповідь, презентація, бесіда)
2. Семінарські заняття (індукція, дедукція, пошук інноваційних підходів, дискусія).
3. Самостійна робота (самостійне опрацювання літературних джерел та нормативних документів, підготовка примірника дисертаційного дослідження, презентація та публічний захист)

9. Методи контролю

Поточний контроль

- Оцінювання ступеню активності аспірантів та якості їх виступів з доповідями та коментарів при проведенні дискусій на семінарських заняттях.
- Оцінювання індивідуальних завдань (примірник оформлення основних елементів дисертації)
- Перевірка індивідуальних завдань (оформлення наукової дослідної роботи/гранту)
- Підсумковий контроль
- Перевірка розуміння аспірантами теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатність творчо використовувати накопиченні знання та вміння.

10. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточний контроль			ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			
20	20	20	40	100	100

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Презентації лекційного матеріалу
2. Методичні рекомендації
3. Контрольні питання.

13. Перелік питань до підсумкового контролю

1. Адекватність методів дослідження сутності вивчаемого феномену.
2. Вибір теми дослідження.
3. Види протиріччя.
4. Визначення нуля-поняття.
5. Вимога незалежності наукового пояснення явища від наукового визначення явища.
6. Вимоги до наукового знання.
7. Вимоги до оформлення результатів наукового дослідження.
8. Відмінність соціальної і наукової проблеми.
9. Загальні правила наукової аргументації.
10. Значення літературного огляду для визначення новизни психологічного дослідження.
11. Категоріальний апарат наукового дослідження.
12. Класифікація методів політичного дослідження.
13. Критерії науковості знання.
14. Логіка відокремлення принципів наукового пізнання.
15. Метазагальнення наукових понять.
16. Методологічні помилки дослідника.

17. Наукова проблема і її актуальність.
18. Науковий метод і його роль у психологічному дослідженні.
19. Наявність описових альтернатив одного явища.
20. Норми наукової етики.
21. Особливості індивідуальної наукової діяльності.
22. Первинні і вторинні дані: в чому різниця?
23. Помилки аргументації висновків.
24. Помилки визначення наукових понять.
25. Понятійний апарат дослідження і його операціоналізація.
26. Постановка проблеми.
27. Постановка цілей і завдань дослідження.
28. Пошук протиріччя як пошук наукової проблеми.
29. Правила визначення наукових понять.
30. Правила формулювання теми наукового дослідження.
31. Практична значимість політичного дослідження.
32. Принципи наукового пізнання.
33. Проблема репрезентативності даних психологічного дослідження
34. Рамки і обмеження дослідження.
35. Результати дослідження, їхня інтерпретація й узагальнення.
36. Робота з науковими джерелами і її роль у підготовці психологічного дослідження.
37. Розгорнута наукова аргументація висновків.
38. Роль гіпотези в науковому дослідженні.
39. Співвідношення інтерпретації явища та визначення явища.
40. Співвідношення конструктів та подій в науці
41. Способи підготовки огляду наукової літератури по темі дослідження.
42. Структура наукової аргументації.
43. Сутність критичного читання.
44. Сутність тавтологічного наукового пояснення.
45. Теоретична база дослідження і її роль в організації дослідження.
46. Типи даних політичного дослідження.
47. Три аспекти науки: соціальний інститут, результат, процес.
48. Три види наукових джерел.
49. Форми організації наукового знання.
50. Форми подання результатів дослідження.

14. Рекомендована література

Основна література

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2002. – 480 с.
2. Вимоги до оформлення дисертацій і авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2011. – № 9-10.

3. Горбатенко І. Ю. Основи наукових досліджень : [підручник] / І. Ю. Горбатенко, Г. О. Івашина. – Херсон, 2001.
4. Довідник офіційного опонента : Зб. нормат. док. на інформ. матеріалів з питань експертизи дисерт. дослідж. / упоряд. Ю. І. Цеков ; за ред. Р. В. Бойка. – К. : Ред. «Бюл. Вищ. атестац. коміс. України ; вид-во «Толока», 2001. – 64 с.
5. ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».
6. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. А. Єрін. – К. : Центр навч. л-ри, 2004. – 212 с.
7. Закон України про вищу освіту
8. Кальниш Ю. Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади : [монографія] / Ю. Г. Кальниш. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 272 с.
9. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 216 с.
10. Кодекс наукової етики // Наука та наукознавство. – 2005. – № 3. – С. 31–37.
11. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : [навч. посібник] / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2003. – 192 с.
12. Лудченко А. А. Основы научных исследований: учеб. пособие / А. А. Лудченко, Я. А. Лудченко, Т. А. Примак. – К. : О-во «Знание», КОО, 2000. – 114 с.
13. Майборода В. К. Основні вимоги до підготовки рукопису дисертації / В. К. Майборода / Вісн. УАДУ. – 2002. – № 3. – С. 343-352.
14. Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. – 368 с.
15. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с
16. Пілющенко В. Л. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення / В. Л. Пілющенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Словенко. – К. : Лібра, 2004. – 344 с.
17. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюл. ВАК України. – 2008. – № 3. – С. 9-13.
18. Селігей П. О. Науковець і його мова // Українська мова. – 2012. – № 4. – С. 18–28.
19. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. – К. : НАДУ, 2008. – 184 с.
20. Сурмін Ю.П. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Ю. П. Сурмін. – К. : Навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. - 302 с.
21. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : посібник / А. С. Філіпченко. – К. : Академвидав, 2004. – 208 с.

22. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки / Пер. с итал. Е. Костюкович. – СПб.: Симпозиум, 2004. – 304 с.

Допоміжна література

23. Бут У.К. Исследование: шестнадцать уроков для начинающих авторов / У.К. Бут, Г.Дж. Коломб, Дж.М. Уильямс ; пер. с англ. – М.: Флинта; Наука, 2007. – 360 с.

24. Гінзбург М. Д. Система правил українського ділового та наукового стилю // Укр. мова. – 2006. – № 2. – С. 30–43.

25. Грантрайтинг: методичні рекомендації для органів публічної влади щодо написання проектних заявок / [О.В. Кулініч, Д.С. Ткачов, С.Є. Ігнат'єв та ін.]; за ред. О.В. Кулініча. – Х.: Регіональний центр міжнародних проектів і програм, 2013. – 78 с.

26. Здобувачу наукового ступеня : метод. рек. / упоряд. С. В. Сьомін. – К. : МАУП, 2002. – 184 с.

27. Котюрова М. П. Стилистика научной речи. – Академия, 2010. – 240 с.

28. Кузин, Ф. А. Кандидатская диссертация. Методика написания, правила оформления и порядок защиты: Практическое пособие для аспирантов и соискателей ученой степени. – 7-е изд., доп. – М.: Ось-89, 2005. – 224 с.

29. Майборода В. К. Попередній розгляд (передзахист) дисертації на засіданні кафедри й оформлення відзиву установи, в якій вона виконувалася / В. К. Майборода, С. В. Майборода. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – 24 с.

30. Методичні рекомендації по заповненню реєстраційно-облікових документів згідно «Порядку держреєстрації НКДДР та дисертацій». – К. : УкрІНТЕІ, 2000. – 20 с.

31. Мильчин А. Э. Издательский словарь-справочник / А. Э. Мильчин. - 2-е изд., испр. и доп. – М. : ОЛМА-Пресс, 2003. – 560 с.

32. Никифоров А. Стили философского мышления // Вестник Томского государственного университета. Философия. Социология. Политология. – 2009. – № 3 (7). – С. 5 - 17.

33. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюл. ВАК України. – 2000. – № 2. – С. 9-41.

34. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань / упоряд. Ю. І. Цеков; за ред. Р. В. Бойка. – К. : Ред. «Бюл. Вищ. атест. коміс. України ; вид-во «Голока», 2001. – 32 с.

35. Райзберг Б. А. Диссертация и ученая степень: пособие для соискателей / Б. А. Райзберг. – 4-е изд., доп. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 416 с.

36. Ребрик С. Презентация : 10 уроков / С. Ребрик. – М. : Изд-во «Эксмо», 2006. – 200 с.

37. Рекомендації з підготовки проектних пропозицій за програмою «Горизонт 2020» : методичні вказівки/ Уклад.: С. І. Сидоренко, С. М. Шукаєв, М.

О. Зеленська, А. І. Олешкевич, А. О. Романко, І. А. Владимирський. – К. : НТУУ «КП І», 2014. – 40 с.

38. Семенов О. М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. – К.: Академія, 2010. – 213 с.

39. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – К. : РНКЦ «РІНІТ», 2000. – 259 с.

40. Ушаков Е. В. Введение в философию и методологию науки : учебник / Е. В. Ушаков. – М. : Изд-во «Экзамен», 2005. – 528 с.

41. Фаренік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження : наук.-метод. посіб. / С. А. Фаренік. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 340 с.

42. Хабермас Ю. Философия как «местоблоститель» и «интерпретатор» // Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. – СПб.: Наука, 2001. – С. 7-33.

43. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч.посіб. / Г. С. Цехмістрова. – К. : Видавн. дім «Слово», 2003. – 240 с.

44. Черній А. М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця : посібник / А. М. Черній; за заг ред. І. І. Ібадуліна. – К. : Арістей, 2004. – 232 с.

45. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К. : Знання-Прес, 2002. – 295 с.

Інформаційні ресурси

1. Scopus URL: www.scopus.com
2. Scopus Info. URL: <https://www.elsevier.com/solutions/scopus>
3. Бібліотека філософа. URL: <https://platona.net/load/>
4. Державний фонд фундаментальних досліджень. URL: <http://www.dffd.gov.ua/index.php?lang=ua>
5. Етичний кодекс ученого України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
- 6.
7. Європейський науковий фонд (European Science Foundation). URL: <http://www.esf.org/coordinating-research/calls-and-funding.html>
8. Закон України «Про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.
9. Міжнародне агентство з розвитку культури, освіти і науки (IADCES). URL: <http://iadces.com/ru/premii-i-granty>
10. Міжнародний фонд «Відродження». URL: <http://www.irf.ua/grants/contests>
11. Міністерство освіти і науки України. Наука. URL: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/>
12. Національна доктрина розвитку освіти. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.

13. Національна стратегія реформування вищої освіти в Україні. URL: http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/strategiya_reformuvannya_vyshchoyi_osvity_2.0.pdf.
14. Національна стратегія розвитку вищої освіти в Україні 2012 – 2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
15. Національний офіс Erasmus+ в Україні. URL: <http://erasmusplus.org.ua/>.
16. Перелік наукових фахових видань. URL: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyi-kvalifikacziyi/perelik-vidan/>
17. Про затвердження вимог до оформлення дисертації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
18. Програми Erasmus+. URL: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus_en.
19. Фонд Готліба Даймлера та Карла Бенца. URL: <https://www.daimler-benz-stiftung.de/cms/en/upcoming-events.html>
20. Фонд громадських досліджень і розвитку (Civilian Research and Development Foundation (CRDF)). URL: <http://www.crdfglobal.org/grants-and-grantees>
21. Центр прикладних політичних досліджень «Пента». URL: <http://penta.org.ua/publications/>
22. Центр соціальних та маркетингових досліджень. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>
23. Як публікуватися в міжнародних рецензованих виданнях. URL: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyi-kvalifikacziyi/yak-publikuvatisya-v-mizhnarodnix-recenzovanix-vidannyax.html>